

خبر

مرگ مشکوک دیپلمات روس در آلمان

سقوط ناگهانی از ساختمان

● جسد دبیر دوم سفارت روسیه در آلمان دو هفته پیش در پیاده‌رو جلوی سفارت پیدا شد. هفته‌نامه اشپیکل در گزارشی دراین‌باره علت و چگونگی مرگ این دیپلمات را ناروشن خوانده است. مقام‌های امنیتی آلمان به اشپیکل گفته‌اند که او از همکاران مخفی سازمان اطلاعات داخلی روسیه بوده است. اشپیکل در ادامه گزارش خود زمان یافته‌شدن جسد را صبح ۱۹ اکتبر ذکر کرده و می‌نویسد که بنا بر گزارش محافظان آلمانی سفارت روسیه در برلین که جسد را پیدا کرده‌اند، دیپلمات روس ظاهراً از طبقه آخر ساختمان محل به پایین سقوط کرده بوده و بنا وجود کمک‌های امدادی سریع برای احیای قلبی‌اش از مرگ نجات نمی‌یابد. بنا بر فهرستی که از دیپلمات‌های روس در اختیار مقام‌های آلمانی است، این دیپلمات تابستان ۲۰۱۹ به‌عنوان دبیر دوم سفارت روسیه به برلین می‌آید؛ ولی در دوایر امنیتی آلمان این دیپلمات به‌عنوان همکار مخفی سازمان امنیتی داخلی روسیه شناخته شده بوده و با یکی از مقام‌های ارشد سرویس دوم این سازمان نیز خویشاوندی داشته است. این بخش با ماجرای مرموز قتل یک شهروند گرجی در باغ‌وحش برلین در آگوست سال ۲۰۱۹ و نیز با مسمومیت الکسی ناوالنی، منتقد معروف کرملین، در تابستان سال ۲۰۲۰، مرتبط دانسته می‌شود. زلیم‌خان خانگوشویلی، شهروند گرجستانی که فرماندهی یک گروه چپنی در دومین جنگ با نظامیان روسی را برعهده داشت، ماه اگوست ۲۰۱۹ در باغ‌وحش برلین به ضرب گلوله کشته شد. الکسی ناوالنی روز بیستم آگوست ۲۰۲۰ در جریان پرواز از سبوری به مسکو دچار مسمومیت شد و به اغما رفت. بررسی‌ها در سه آزمایشگاه اروپایی نشان دادند که او با سم اعصاب از نوع نوویچوک مسموم شده است.

در ادامه گزارش اشپیکل درباره مرگ مرموز دیپلمات روس آمده است که سفارت روسیه با کالبدشکافی جسد دیپلمات خود موافقت نکرده است و جسد دیپلمات روس دراین‌میان به کشورش انتقال یافته است. سفارت روسیه در پاسخ به سؤال اشپیکل گفته است که ماجرا به یک «حادثه تراژیک» برمی‌گردد که به «دلیل اخلاقی» قابل بیان و تفسیر نیست.

از زمانی که طالبان دوباره قدرت را در افغانستان در دست گرفته، گروه حقانی به‌عنوان شرورترین و خطرناک‌ترین عضو این گروه، کنترل وزارت کشور یکی از امنیتی‌ترین وزارتخانه‌های حکومت طالبان را در اختیار گرفته است. سراج‌الدین حقانی، عضو ارشد شبکه حقانی و وزیر کشور امارت طالبان که در سال‌های گذشته مشارکت گسترده‌ای در اقدامات تروریستی داشته، در لیست سیاه قرار دارد و برای سر او پنج میلیون دلار جایزه تعیین شده است. عموی سراج‌الدین حقانی هم که اخیراً به سرپرستی وزارت امور مهاجران تعیین شده است، وضعیتی مشابه برادرزاده‌اش دارد.

وب‌سایت فارین‌پالیسی در گزارشی به قلم عبدالسعید، متخصص گروه‌های شبه‌نظامی در افغانستان و ویلین کالراک، مدیر گروه تحقیقاتی سوفان می‌نویسد که شبکه حقانی، یک سازمان ستیزه‌جوی سنی افغان است که از نظر عملکرد بخشی از گروه طالبان است و ایالات متحده در سال ۲۰۱۲ این شبکه را به‌عنوان یک سازمان تروریستی خارجی معرفی کرده است. حضور اعضای این شبکه در حکومت طالبان هم نه‌تنها این حکومت را به سمت میانه‌روی سوق نخواهد داد؛ بلکه طالبان ناگزیر در طول زمان رادیکال‌تر خواهند شد و هرگونه امیدی را برای طالبان «میانه‌رو و معقول» از بین خواهند برد. شبکه حقانی در سال ۱۹۷۰ به دست جلال‌الدین حقانی بزرگ خاندان حقانی تأسیس شد و از همان زمان روندی رو به رشد را طی کرده است. جلال‌الدین تروریست کهنه‌کار مورد علاقه سازمان اطلاعات پاکستان، بزرگ‌ترین حامی گروه‌های تروریستی در افغانستان، پاکستان و شبه‌قاره هند بود و همکاری نزدیکی با اسامه بن‌لادن رهبر القاعده داشت.

حقانی این گروه را برای جهاد علیه اشغال افغانستان به دست اتحاد شوروی تأسیس کرد و در سال‌های پایانی جنگ سرد یکی از دارایی‌های ارزشمند سازمان اطلاعات مرکزی آمریکا به شمار می‌آمد؛ اما مدتی بعد علیه آمریکا وارد عمل شدند. بلافاصله پس از حمله ایالات متحده به افغانستان در سال ۲۰۰۱، اعضای شبکه حقانی به طالبان کمک کردند تا یک انتفال ضد ایالات متحده در افغانستان ایجاد کنند؛ کشوری که مهم‌ترین پایگاه طالبان به شمار می‌آید. پس از فروپاشی حکومت طالبان، شبه‌نظامیانی که از افغانستان بیرون رانده شدند، در مناطق مرزی پاکستان دوباره گرد هم جمع شدند. در همین دوران چندین شورای منطقه‌ای طالبان ازجمله میران شاه، پشاور و کوپته به نام شهرهای پاکستان ثبت شد؛ اما تمام تمرکز این گروه بازگشت به افغانستان و حکومت دوباره بر این کشور بود. طالبان در ازای تعهد شبکه حقانی به شورای جبهی طالبان، اختیار تصمیم‌گیری رسمی و دسترسی به منابع مالی این گروه را به شبکه حقانی

جهان

جلال حقانی، سرپرست وزارت امور مهاجرت حکومت طالبان

قدرت روزافزون شبکه حقانی درون ساختار امارت اسلامی

نقاب از چهره طالبان می‌افتد

اعطا کرد. در همین حال، جلال‌الدین، پسرش سراج‌الدین را آماده‌کرد تا نقش برجسته‌تری در شبکه حقانی و در ساختار سازمانی طالبان برعهده بگیرد. در زمان سراج‌الدین، شبکه حقانی به دلیل حملات گسترده‌اش در کابل و استفاده از تاکتیک‌هایی مانند بمب‌گذاری انتحاری، به یکی از مرگ‌بارترین گروه‌های تروریستی تبدیل شد. درواقع، شبکه حقانی اولین عنصر طالبان بود

که از استفاده از روش بمب‌گذاری‌های انتحاری استقبال کرد. حقانی این تاکتیک را از القاعده آموخت و در سال ۲۰۰۴ آغاز به استفاده از آن کرد.

قدرت روزافزون حقانی

حقانی‌ها به‌عنوان نوک نیزه در حمله شبکه تروریست‌ها به پایتخت افغانستان، مسئول طراحی برخی از مرگ‌بارترین حملات در کابل طی دو دهه گذشته

قتل ۵ زن فعال مدنی و نظامی پیشین در بلخ

گزارش‌ها از مزارشریف، مرکز ولایت بلخ، حاکی از آن است که جسد چهار زن فعال مدنی که با شلیک گلوله به قتل رسیده‌اند، در حومه این شهر پیدا شده است. همچنین در حادثه‌ای جداگانه دو زن دیگر که یکی از آنها نظامی پیشین بوده است، همراه با دو مرد کشته شده‌اند. طالبان تنها حادثهٔ دوم را تأیید کرده و گفته که تحقیقات آنها نشان می‌دهد که دلیل آن «خصومت شخصی» بوده است اما درباره حادثه اول اظهارنظر نکرده است.

منابع فعالان مدنی افغانستان به بی‌بی‌سی گفتند در حادثهٔ اول چهار زن که همکار و دوست یکدیگر بودند، چند روز پیش از نزدیک فرودگاه مزارشریف ربوده شده و چهار روز بعد اجسادشان در یک کودل حومه شهر مزارشریف پیدا شد. آمنه حق پرست، فعال مدنی مزارشریف که حالا مقیم آلمان است در گفت‌وگو با بی‌بی‌سی گفت یکی از این زنان فرزان صافی، استاد دانشگاه بلخ و از فعالان حقوق زنان در مزارشریف بوده است. عبدالرحمن صافی، پدر خاند صافی به رسانه‌ها گفته که دخترش پس از «تمام افرادی که خود را نمایندگان نهادهای حقوق بشر معرفی کردند، با مدارک تحصیلی و سفر از خانه خارج شد.» او گفته بود که به خارج از افغانستان می‌رود». درباره هویت این سه زن جزئیات بیشتری در دست نیست. در ویدئویی که از حادثهٔ دوم در شبکه‌های اجتماعی منتشر شده، ادعا شده که «افراد گروه طالبان دو شب پیش با ورود به منزل یک نظامی پیشین زن، او و یک زن دیگر و دو مرد از بستگان این خانواده را کشته‌اند.» درباره هویت زن دوم و دو مرد که در این حادثه کشته شده‌اند، گزارشی در دست نیست.

بودند. «ملیسا اسکوکوا»، کارشناس مسائل افغانستان، به فارن‌پالیسی می‌گوید: «رابطه بین حقانی‌ها و القاعده امروز هم نزدیک و قوی است. سراج‌الدین حقانی حتی امروز هم از پایگاه مستحکم خود در میان اعضای القاعده استفاده می‌کند.» پس از مرگ ملامحمد عمر، رهبر دیرینه طالبان در سال ۲۰۱۳، این گروه ملامحمد منصور را به‌عنوان رهبر جدید خود منصوب کرد. سراج‌الدین حقانی به همراه هبت‌الله آخوندزاده، فرمانده نظامی عملیاتی طالبان و معاون منصور شدند (آخوندزاده پس از مرگ منصور در حمله هوایی‌های بدون سرتشین ایالات متحده در پاکستان در سال ۲۰۱۶ جانشین منصور شد). سراج‌الدین همچنین عموی خود خلیل حقانی را به‌عنوان رهبر شورای پشاور طالبان منصوب کرد و به این وسیله کنترل کامل را بر عملیات طالبان در بخش وسیعی از افغانستان ازجمله ننگرهار، نورستان، کنر و چند منطقه دیگر- از جمله ولایات لغمان و ولایات وردک، پروان و کاپیسا مستحکم کرد. طالبان تحت رهبری یکپارچه‌تر حقانی، سرعت عملیات تروریستی خود را افزایش داد و حملات پیچیده‌تر و مرگ‌بارتری را در نقاط مختلف افغانستان و پاکستان انجام داد.

سراج‌الدین به‌عنوان معاون آخوندزاده، رسماً مسئولیت فعالیت‌های طالبان در ۲۰ ولایت افغانستان ازجمله پایتخت را هم برعهده گرفته بود؛ درحالی‌که ۱۴ ولایت دیگر تحت فرماندهی ملامحمد یعقوب فرزند ملاعمر و معاون دوم آخوندزاده باقی ماندند. نبود تجربه نسبی منصور و آخوندزاده در میدان نبرد به این معنی بود که سراج‌الدین تقریباً بر تمام استراتژی‌ها و عملیات‌های نظامی طالبان اشراف کامل داشت. اگرچه سراج‌الدین مدت‌ها در برنامه‌ریزی و اجرای اقدامات تروریستی طالبان شرکت داشت، نقش تازه او باعث شد تا کنترل بسیاری از اقدامات طالبان در دست سراج‌الدین قرار گیرد. یکی از رهبران طالبان گفته بود که فرماندهان این گروه برای تغییر برنامه‌ها به تأیید سراج‌الدین نیاز دارند. در سال ۲۰۱۶، یکی از فرماندهان سابق شبکه حقانی گزارش داده بود که «هیچ‌کس را نمی‌توان به‌عنوان والی طالبان بدون مشورت با سراج‌الدین حقانی منصوب کرد. به نظر می‌رسد نفوذ سراج‌الدین در صفوف طالبان در حال افزایش است.»

با تمام فرازوشیب‌های دو دهه اخیر، شبکه حقانی رسماً بخشی از طالبان باقی مانده است و با گذشت زمان، ماهیت و عمق همکاری عملیاتی آنها تکامل یافته است. سراج‌الدین پیوسته طالبان را به اتخاذ موضع افراطی‌تر تحت فشار قرار داده است و اکنون که طالبان، افغانستان پارلمان گذشده کمیتهٔ انتظار دارد که این فشارهای کنترل‌آمیز را به‌عنوان یکی از دستاوردهای حکومت طالبان کاهش یابد.

تشکیل کمیته برای تحقیق درباره تظاهرات روز جمعه سایه تنش بر سر بغداد

تشکیل کمیته برای تحقیق درباره حوادث تظاهرات روز جمعه

سایه تنش بر سر بغداد

باوجوداین برخی از معترضان به نتایج انتخابات بدون درنظرگرفتن هشدارها و درخواست‌ها روز گذشته نیز مسیر بغداد-کربوک را بستند. در انتخابات پارلمانی، ائتلاف مورد حمایت مقتدی صدر بیشترین کرسی‌ها را کسب کردند. ائتلاف تقدم، متشکل از گروه‌های سنی، ائتلاف شیعه دولت قانون به رهبری نوری المالکی و حزب دموکرات کردستان در رده‌های بعدی قرار دارند. ائتلاف فتح، شاخه سیاسی الحشدالشعبی که در پارلمان گذشده بیش از ۵۰ کرسی را در اختیار داشت، تنها ۱۵ کرسی کسب کرده است.

توقف رایزنی‌ها برای تشکیل دولت

از سوی دیگر، مقتدی صدر که برای رایزنی با رهبران گروه‌های عراقی به بغداد رفته بود، با کوتاه‌کردن سفرش به پایتخت عراق حامیان خود را به خویشاوندی درآفرخواند. او با هشتک نمایان خود و امنیتی برادرند» در تویییت با اشاره تلویحی به اینکه شرکت‌کنندگان در اعتراضات روز جمعه، نیروهای الحشدالشعبی هستند، درگیری آنها با نیروهای امنیتی را کاری زشت خواند و در ادامه نوشت: «خطاب به معترضان می‌گویم که الحشدالشعبی گروهی جهادی است و ازروز دازم که وجهه آنان به چیز دیگری اوده نشود.» از حقوق افراد منضبط آنان دفاع می‌کنیم و شهدای آنان در جنگ با تروریسم را دارای عزت و افتخار می‌شمیریم و هرگز فراموش نخواهیم کرد. سابقه‌تان را حفظ کنید و بداندیک که «دولت اکثریت ملی» به دور از پروژه‌های سیاسی داخلی و خارجی که در پی منافع حزبی و فرقه‌ای درپی ضربه‌زدن به شما هستند، مدافع شما خواهد بود.» به گفته سیاستمداران عراقی، صدر پروژه تشکیل دولت اکثریت ملی را دنبال می‌کند و در نخستین گام به دیدار محمد الحلبوسی، رئیس ائتلاف تقدم، سیدعمار الحکیم، رهبر جریان حکمت ملی عراق، و حیدر العبادی، رئیس ائتلاف نصر رفته است. به گفته عصام حسین، عضو جریان صدر، محور اصلی مذاکرات تثبیت مفهوم پروژه تشکیل دولت اکثریت ملی بوده و مرحله آینده نه مرحله توافق بلکه مرحله حکومت اکثریت سیاسی در کشور است. او همچنین تأکید کرد که در مرحله پیش‌رو توافقی با مالکی و قیس الزعزعی در کار نخواهد بود و ائتلافی متشکل از جریان صدر و حزب دموکرات (مسعود بارزانی) و ائتلاف تقدم (الحلبوسی) به انضمام برخی گروه‌های عضو چارچوب هماهنگی نیروهای سیاسی شیعه، دولت اکثریت آینده را تشکیل خواهند داد. او گفت که از نظر جریان صدر باید دو نیروی سیاسی شکل بگیرد که یکی تشکیل‌دهنده دولت و دیگری اپوزیسیون درون مجلس باشد تا احزاب مسئولیت خود را در روند مدیریت کشور برعهده بگیرند.

نگاه

اردوغان بار دیگر بر طبل جنگ می‌کوبد

● با وجود اشغال مناطقی از خاک سوریه و کنترل گروه‌های مسلح وابسته به ترکیه در شمال سوریه، به نظر می‌رسد دولت رجب طیب اردوغان همچنان در تلاش برای پیشروی بیشتر در خاک سوریه است و هرچند روز یک بار به بهانه‌های مختلف امنیتی، به عملیات نظامی و توسعه‌طلبی دست می‌زند. بااین‌حال، رئیس جمهوری ترکیه و دولتش پیوسته اصرار دارند آنسکارا درصد جاه‌طلبی در سوریه نیست، بلکه وحدت سرزمینی این کشور همسایه را خواستار است. ارتش ترکیه به‌تازگی نیروهای بیشتری را در بزرگراه ام۴ در جنوب ادلب‌که گروه‌های مسلح موردحمایت ترکیه در شمال غرب سوریه کنترل آن را در اختیار دارند، مستقر کرده است و این امر نشان می‌دهد این کشور در حال آماده‌شدن برای آغاز عملیات زمینی احتمالی در مناطق تحت کنترل نیروهای دولت سوریه است.

ترکیه مدعی است نیروهای دولت سوریه با حمایت روسیه از آگوست گذشته حملات خود علیه گروه‌های مسلح وابسته به ترکیه در ادلب را شدت بخشیده‌اند. بااین‌حال هنوز مشخص نیست آیا ترکیه جسارت راه‌اندازی چنین کارزار نظامی گسترده‌ای که رویارویی با گروه‌های گرد مسورد حمایت ایالات متحده را هم شامل می‌شود، خواهد داشت یا به عملیاتی محدود در مناطق تحت تصرف نیروهای دولت سوریه و متحدانش بسنده خواهد کرد؟ به باور ناظران، هدف از آغاز این هیاهو، دورکردن توجه رأی‌دهندگان ترکیه از بحران اقتصادی کنونی و کاهش بی‌سابقه ارزش لیر ترکیه در برابر دلار، افزون بر چالش‌های داخلی دیگری است که حزب عدالت و توسعه را آنها روبه‌رو کرده است. بنابراین اگر اردوغان نتواند در جنگ علیه گروه‌هایی در سوریه که ترکیه آنها را «تروریست» می‌خواند، به «پیروزی‌های مهمی» دست یابد، حزب عدالت و توسعه شانس پیروزی در انتخابات را از دست می‌دهد. مقام‌های ترکیه ضمن سرزنش‌کردن واشنگتن و مسکو به‌دلیل عمل‌نکردن به وعده‌ها و تعهداتشان، هشدار می‌دهند که عملیات نظامی در شمال سوریه ممکن است قریب‌الوقوع باشد. در واقع پس از کشته‌شدن شماری از نیروهای امنیتی ترکیه که آنکارا یگان‌های مدافع خلق کرد (YPG) را به قتل آنها متهم می‌کند، تنش بین دو طرف افزایش یافت و اردوغان تأکید کرد ترکیه در مقابله با شبه‌نظامی‌گرد مورد حمایت ایالات متحده، «روش کاملاً متفاوتی» در پیش خواهد گرفت. مهم‌تر اینکه آنکارا پس از حدود ۱۸ ماه آرامش نسبی، دمشق و مسکو را به تشدید تنش نظامی در استان ادلب در شمال غرب سوریه متهم می‌کند؛ زیرا گسترش ناآرامی در این منطقه می‌تواند به افزایش نگرانی ترکیه از موج تازه پناه‌جویان منجر شود. البته تلاش آنکارا برای ایجاد روابط متوازن بین واشنگتن و مسکو بدون خطر سیاسی نیست؛ به‌ویژه اینکه سفر دیپلماتیک اخیر اردوغان به مجمع عمومی سازمان ملل متحد که با امیدهای بسیاری همراه بود، با ابراز ناامیدی رئیس‌جمهوری ترکیه به پایان رسید. اردوغان گفت: «شما سفید انقذ کرد، بلکه برت مک‌گورک، هماهنگ‌کننده شورای امنیت ملی آمریکا در خاورمیانه و شمال آفریقا را نیز به «حمایت از تروریسم» متهم کرد و افزود برت مک‌گورک در واقع نقش گراندانه امور حزب کارگران کردستان «پک‌ک» و یگان‌های مدافع خلق کرد را ایفا می‌کند. به همین دلیل، اردوغان بلافاصله از ولادیمیر پوتین، رئیس‌جمهوری روسیه، درخواست ملاقات کرد و بر روند تلاش‌های آنکارا برای گسترش همکاری‌های نظامی با مسکو، ازجمله خرید دومین سری از سامانه‌های موشکی ضدهوایی اس ۴۰ تأکید کرد. ضرورت‌های دشوار واقعیت سیاسی آنکارا را به سمت تلاش برای ایجاد تعادل بین واشنگتن و مسکو سبوق می‌دهد؛ زیرا در صورت نبود یک سیاست منسجم، آنکارا نه‌تنها با کاهش گزینه‌ها روبه‌رو خواهد شد، بلکه شانس پیروزی و موفقیت در سوریه را نیز از دست می‌دهد. ترکیه از تلاش‌های دولت جو بایدن برای دستیابی به توافق با روسیه در مورد سوریه به‌شدت ابراز نگرانی می‌کند؛ به‌ویژه اینکه رسیدن به چنین توافقی می‌تواند دمشق و کردهای سوریه را به همکاری و تلاش مشترک برای مقابله با اشغال ترکیه تشویق کند. این در حالی است که تشدید خشونت‌ها در ادلب در چند سال گذشته به موضوع اصلی در دستور کار گفت‌وگوهای اردوغان و پوتین تبدیل شده است. روسیه در موارد بسیاری به شکست ترکیه در عمل به وعده‌های آن برای پاکسازی استان ادلب از گروه‌های تروریستی و گشایش بزرگراه ام۴ لاذقیه-حلب که برای اقتصاد سوریه اهمیت حیاتی دارد، اشاره می‌کند. علاوه بر آن، روسیه که کنترل میزان تشدید تنش نظامی در منطقه را در دست دارد، پیوسته در تلاش است برتری قدرت‌ش در همه ابعاد را اثبات کند. افزون بر آن، خروج ایالات متحده از افغانستان باعث شده کردها از مواجهه با سرنوشتی مشابه افغانستان نگران باشند؛ هرچند ایالات متحده همواره به کردها اطمینان می‌دهد که از حمایت آنها دست بر نخواهد داشت و قصد دارد با مذاکره با مسکو از نفوذ خود برای ایجاد ثبات و امنیت درازمدت در منطقه استفاده کند. بنابراین تا زمانی که اردوغان رویکرد و مداخله خود در سوریه را عملاً و بخردانه پایان ندهد، ادامه وضعیت کنونی می‌تواند برای ترکیه و سراسر منطقه پیامد‌های ناگوار بیشتری درپی داشته باشد.

منبع: ایندیندنت